

Det kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Kronprinsens gate 9
Postboks 1708 Vika
0121 Oslo
Tlf: 21 02 18 00
Faks: 21 02 18 01
postmottak@nokut.no
www.nokut.no

Saksbehandler: Annette Birkeland
Dir. tlf: 21 02 18 22

Vår ref: 13/544-2
Deres ref: 12/1421

Vår dato: 16.10.2013
Deres dato: 10.07.2013

Høringsfrist 1.november 2013 - endringer i universitets- og høyskoleloven

NOKUT viser til høringsbrev datert 10. juli 2013, som inneholder høringsnotat med forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven (UH-loven). Høringsfristen er 1. november 2013. NOKUT støtter i hovedsak forslagene fra departementet. Vi har noen kommentarer til forslagene, som følger nedenfor. Kommentarene følger samme nummerering som forslagene i høringsnotatet.

Forslag 2. NOKUTs styre

NOKUT støtter departementets endringsforslag til § 2-2 i loven. Vi forutsetter at departementet sender ut informasjon om nye oppnevninger i god tid før oppnevningsperioden utløper.

Forslag 3. Klage på vedtak om generell godkjenning av utdanning

NOKUT støtter departementets endringsforslag til § 3-4 i loven. I høringsnotatet skriver departementet at «det fortsatt vil være mulig å klage på saksbehandlingsfeil og brudd på forvaltningsrettslige prinsipper». Vi forutsetter at rettsanvendelsesfeil også kan påklages, selv om dette ikke er nevnt i høringsnotatet.

Forslag 6. Vedtaksmyndighet for utestengingsvedtak

Vi er enige med departementet om at advarsel om utestenging etter § 4-8 første ledd er så alvorlig at kompetansen bør ligge til en sentral myndighet ved institusjonen. Videre mener vi det er avgjørende for studentenes rettssikkerhet å ha klare regler for hvem som kan utøve denne myndigheten. For de statlige institusjonene finner vi det hensiktsmessig at kompetansen legges til rektor, i tråd med departementets forslag. Dette følger av at rektorfunksjonen er regulert i UH-loven kapittel 10, som bare gjelder for statlige virksomheter. Tilsvarende bestemmelser er ikke fastsatt for private institusjoner. Det er ingen krav i loven om at private institusjoner skal ha en rektor, eller hvordan rektor eventuelt skal velges eller fratres. NOKUT kjenner til ulik praksis fra sektoren, for eksempel der én institusjon har hatt tre rektorer samtidig. Vi mener det vil være uheldig om kompetansen til å gi advarsel om utestenging ved private institusjoner kan fordeles på et ubestemt antall personer, og uten å følge fastsatte og forutsigbare regler for valg.

Endringsforslag fra NOKUT

Primært foreslår vi at rektorfunksjonen lovfestes for private institusjoner også, fortrinnsvis i kapittel 8 i loven. I så fall støtter vi endringsforslaget fra departementet fullt ut.

Subsidiært, dersom rektorfunksjonen for private institusjoner ikke reguleres i loven, foreslår vi at bestemmelsen i § 4-8 første ledd bygger på et to-sporet system som skiller mellom private og statlige institusjoner: For de private foreslår vi at gjeldende ordning strammes noe inn ved at advarsel om utestenging må gis av styret selv. For de statlige institusjonene legges kompetansen til rektor, i tråd med departementets forslag.

Er advarsel et vedtak?

For øvrig fremgår følgende av departementets høringsnotat i andre avsnitt til 6.2:

«[...]Vi mener imidlertid at en advarsel om utestenging for inntil et[t] år er av en såpass alvorlig art og innebærer betydelige konsekvenser for studenten at det bør være rektor som har myndighet til å fatte slikt vedtak.»

Vi stiller spørsmål om advarsel om utestenging er et vedtak, jf definisjonene av vedtak gitt i forvaltningsloven § 2. Vi antar at dette er en upresis formulering i høringsnotatet, og ber departementet avklare dersom vår antakelse ikke stemmer.

8. Informasjonsutveksling om vedtak om fusk og bruk av falske dokumenter med mer

NOKUT synes det er gledelig at RUST snart vil være i drift, og håper dette vil bli et hensiktsmessig verktøy for sektoren.

Endringsforslag fra NOKUT

I forslaget til ny § 4-12 annet ledd står det at NOKUT med flere skal registrere informasjon. Det er ikke spesifisert hvor informasjonen skal registreres. Det er heller ikke henvisning til registeret som er nevnt i første ledd (informasjonsregisteret/RUST). Vi antar at intensjonen i annet ledd er at vedtak fattet etter § 3-7 (7) også skal registreres i RUST. I så fall foreslår vi at dette fremgår av bestemmelsen, for eksempel slik: *«(2) [...] skal registrere informasjon om vedtak fattet etter § 3-7 syvende ledd i informasjonsregisteret.»*

Til orientering

NOKUT avventer retningslinjene for bruk av RUST som er varslet i høringsnotatet. Vi benytter ingen studieadministrative systemer i vår saksbehandling, men vi vil gjennom IKT-prosjektet vårt (eSAM) ta initiativ til å etablere dataoverføring av relevante data til RUST.

11. Tvungen avslutning av doktorgradsutdanning

NOKUT synes departementet gir en grundig og god redegjørelse for forslaget til ny § 4-8 sjette ledd. Vi bemerker at ordlyden i departementets forslag gir kompetanse til institusjonens klagenemnd å *vurdere* reaksjoner etter bestemmelsens tredje ledd. Den foreslåtte ordlyden gir derimot ikke kompetanse til å *fatte* slike vedtak. Vi ber departementet vurdere om forslaget til ordlyd oppfyller intensjonen i forslaget, og eventuelt gjøre nødvendige endringer.

Videre har vi enkelte mindre språklige innspill til forslaget:

- i) Komma fjernes etter ph.d.-utdanning i første setning: ...tvungen avslutning av ph.d.-utdanning ved vesentlig mislighold....
- ii) «Forsettlig» staves med én e (ikke *forsettelig*)
- iii) I andre setning kan «underveis» strykes for å forenkle ordlyden i bestemmelsen (*Ved fusk på prøver i ph.d.-utdanningen...*).

- iv) I andre setning bør artikkelen samsvare med *forhold*; enten «...forholdet er så alvorlig at de gir...» eller «...forholdene er så alvorlige at de gir...».

12. Politiattestnemnda

Vi støtter departementets forslag i saker som gjelder merknader på politiattest. Forslaget kan medføre at klagenemndene ved institusjoner som tilbyr studier som krever politiattest må gjennomføre en raskere saksbehandling enn i andre klagesaker. For at forslaget skal gjennomføres i praksis vil det være viktig at sekretariatene for klagenemndene er kjent med den nye ordningen. Vi vil oppfordre departementet til å ta initiativ til møter med sektoren og medlemmene av den nasjonale politiattestnemnda, slik at man sikrer tilstrekkelig informasjon og kompetanseoverføring i en overgangsfase.

13. Klagenemnd og offentleglova

Vi støtter departementets forslag til § 5-1 syvende ledd, men vil anbefale at forslagene til ordlyd i loven og i forskriften samsvarer. I forslaget til lovendring står det «*klager....over avgjørelser etter....*» mens det i forskriften står «*klager på avgjørelser etter....*».

14. Klage over formelle feil

Vi deler departementets vurdering av at alternativ 1 er mest hensiktsmessig. Etter vår vurdering må det legges stor vekt på tidseffektiv saksgang i denne typen klagesaker.

15. Gjennomføring av klagesensur

NOKUT ser fordeler med én ordning for klagesensur, der det viktigste argumentet er lik praksis uavhengig av studiested. Dette kan være særlig viktig for nye institusjoner i sektoren uten tidligere erfaringer med gjennomføring av eksamener og sensur. Ut over dette har vi ingen preferanser for hvilken av de nevnte ordningene som lovfestes.

Endringsforslag

Dersom departementet går videre med forslaget til § 5-3 fjerde ledd vil vi foreslå følgende formulering (endring i fet skrift):

«*Ved ny sensurering skal sensorene **kun få de generelle retningslinjene** som er gitt for bedømmelsen*».

Slik forslaget er formulert i høringsnotatet, skal sensorene «...kun få kunnskap til de generelle retningslinjene....». Formuleringen kan tolkes som at sensorene ikke skal få fysisk tilgang til retningslinjene, bare kunnskap om dem. Vi foreslår å ta ut «kunnskap til» hvis dette ikke har selvstendig betydning for innholdet i bestemmelsen.

16. Innstegsstilling – ansettelse på innstegsnivå

NOKUT ser på innstegsstillinger som en spennende utvikling i sektoren, selv om det konkrete innholdet i stillingene foreløpig er uavklart.

Alternativ 1 eller 2

Vi mener det vil være hensiktsmessig om tilsetting i fast stilling skjer på grunnlag av mer enn bare faglige kompetansekrav. Alternativ 2 synes best egnet for helhetlige vurderinger, men slik vi

ser det vil også kompetansekrav etter alternativ 1 kunne formuleres bredere enn rene faglige kompetansekrav. Uansett hvilket alternativ departementet går videre med, må det være et krav at hver ansettelsesavtale spesifiserer hvilke krav som skal vurderes for ansettelse i fast stilling ved utløpet av åremålsperioden.

Etter vår vurdering vil det være viktig med nasjonale rammer ved innføringen av innstegsstillinger, for eksempel hvilke krav som kan tillegges vekt ved ansettelse i fast stilling. Fortrinnsvis mener vi disse rammene må fastsettes av departementet, men med muligheter for institusjonene til å gjøre konkrete tilpasninger. Rammene kan heller endres eller fjernes når ordningen har festet seg. Vi forutsetter at innstegsstillingene vil kreve doktorgrad, i likhet med postdoktorstillinger. Videre forutsetter vi at innstegsstillingene fører til fast stilling som professor, siden kandidater med doktorgrad i utgangspunktet allerede er kvalifisert for stillinger som førsteamanuensis.

Forsøksordning

NOKUT ser at det kan være hensiktsmessig å prøve ut tilsettingsformen i begrenset omfang før den «rulles ut» i hele sektoren. Vi avstår fra å foreslå fagområder som mer egnet enn andre til å delta i en slik forsøksordning. I stedet vil vi be departementet vurdere om et annet mulig utvelgelseskriterium kan være institusjonenes størrelse – hvordan fungerer denne typen stillinger på store og små institusjoner?

Navn på stillingskategorien – endringsforslag fra NOKUT

Forslaget i høringsnotatet om å kalle stillingskategorien «innstegsstilling på innstegsnivå» signaliserer at det kan finnes flere ulike typer innstegsstillinger. Dersom det ikke er ment å innføre flere typer, vil vi foreslå å ta ut «på innstegsnivå». Etter vår erfaring brukes «innstegsstilling» vanligvis sammen med eller som en oversettelse av den engelske betegnelsen «tenure track». Vi foreslår derfor å ta inn den engelske betegnelsen i parentes etter innstegsstilling. Bokstav k) vil i så fall lyde: *Innstegsstilling (tenure track)*.

Begrunnelsen er at stillingskategorien er innarbeidet på begge språk i norsk høyere utdanning, og bruken av den engelske betegnelsen vil tydeliggjøre innholdet i stillingen både for norske og utenlandske aktører.

Forholdet til forskrift om tilsetting og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger

Vi benytter anledningen til å be departementet se på innstegsstillingene i forhold til kompetansekravene i forskrift om tilsetting og opprykk, herunder om denne typen stillinger skal være en egen kvalifikasjonskategori.

18. Bruk av institusjonstittel

NOKUT støtter intensjonen i forslaget om å gi institusjoner under loven et fullverdig rettslig vern av navnet/institusjonstittelen. Imidlertid gir forslaget til ordlyd i § 7-2 fjerde ledd ikke beskyttelse til alle institusjonene som kan bruke tittelen høyskole etter § 7-2 annet ledd. Forslaget beskytter bare institusjoner med institusjonsakkreditering. Institusjoner med akkrediterte studier, men uten institusjonsakkreditering, faller utenfor fjerde ledd selv om de har rett til å kalle seg høyskole. Vi er usikre på om forskjellene mellom andre og fjerde ledd er tilsiktet. Dersom departementet mener at institusjoner som bare har akkrediterte studier ikke skal ha beskyttet institusjonstittel, så bør også § 7-2 annet ledd endres slik at «høyskole» forbeholdes institusjoner med institusjonsakkreditering.

Endringsforslag:

Forutsatt at det er ønske om å beskytte tittelen til alle institusjoner som faller inn under § 7-2 annet ledd, foreslår vi følgende ordlyd i fjerde ledd (endringer i fet skrift):

«(4) Institusjoner som ikke er akkreditert som universitet, vitenskapelig høyskole eller høyskole, **eller som ikke er akkreditert for å tilby enkeltstudier etter denne lov**, kan ikke benytte seg av beskyttet tittel etter bestemmelsens annet ledd i sin markedsføring når det er egnet til å villedes med hensyn til om institusjonen er akkreditert som universitet, vitenskapelig høyskole eller høyskole **eller er akkreditert for å tilby enkeltstudier etter denne lov.**»

20. Gjenvalg av styremedlem

I tråd med prosjektet «Klart språk i staten» foreslår vi å erstatte «...i dette verv i et...» med «...i **vervet i et...**».

Med hilsen

Terje Mørland
direktør

Tove Blytt Holmen
avdelingsdirektør

